

LES DONES I LES RELACIONS INTERGENERACIONALS

L'objectiu d'aquest taller era el de fer evident com és de valuós rescatar la saviesa de les dones, saviesa vinculada a l'experiència quotidiana, a la vida, a tot el registre que ha estat menyspreat pels valors enaltits pel patriarcat i que en canvi impliquen un nivell elevat de gestió creativa de la complexitat.

Aquesta capacitat de gestionar la complexitat, curiosament, és la que ara comença a ser buscada pel món empresarial, món masculí per excel·lència, davant la inestabilitat i el canvi constant que caracteritza els temps actuals.

Més enllà del discurs teòric, no hi ha res més evident que reunir dones de diverses edats i obrir la paraula desvinculada del judici, recollida des de la receptivitat i l'escolta respectuosa. Les diferents etapes de la dona, la nena, la donzella, la mare i l'àvia, la dona sàvia, ens parlen de la saviesa de la vida, inseparable dels processos cíclics que el patriarcat ha volgut esborrar amb la seva política de focalitzar exclusivament l'etapa productiva de la persona mentre menysprea dramàticament la infància i la vellesa.

Les dones, massa impregnades encara pels valors patriarcals, no sempre poden comprendre que l'aïllament al qual ens aboca la vida moderna, que es regeix pel valor del diner més que no pas pels valors humans, les fragilitza i les debilita. Sola en el propi racó, serà més difícil afirmar la pròpia veu, reconèixer el poder intrínsec del principi femení. En canvi, en espais on es pot cultivar la sororitat (de sor, germana, versió en femení de fraternitat), feta de reconeixement i solidaritat horitzontals, les dones es redescobreixen i s'ajuden en l'emergència del seu potencial. La saviesa que rau enterrada en les profunditats de l'inconscient surt a la superfície de manera evident.

Els cercles de dones són com una matriu on la dona pot renèixer, néixer a ella mateixa, envoltada de la cura necessària per protegir la fragilitat de la llavor que creix, fins arribar a ser un arbre poderós que podrà donar fruits. També són espais on es pot fer evident la reconciliació amb l'aspecte cíclic que caracteritza la vida, i que tanta similitud té amb el que viu el cos de la dona.

Compartir espais intergeneracionals ens dona una àmplia perspectiva del llinatge del qual formem part, i de la nostra responsabilitat a l'hora de deixar d'assumir el rol de la víctima per alçar-nos en tota la nostra dignitat, a qualsevol edat. També permet comprendre que els fenòmens que ens atrapen en determinat moment de la vida no són per sempre, que la transformació és indissociable del recorregut personal, i que tenim models a seguir o a destriar en el nostre horitzó més proper.

Pel que fa a les veus de les dones que varen participar en el taller, vora trenta, en parlar de la motivació que les havia empès a escollir aquest taller portaven el desig d'aprendre, d'aprofitar la oportunitat d'enriquir-se. "La vida és per aprendre constantment" "M'agrada aprendre sempre". La noció de compartir també va aparèixer. Aquest desig deixava sentir la consciència de l'aïllament que sol ser habitual quan ens atrapa l'obligació del dia a dia. La curiositat no n'estava exclosa.

De manera més precisa, una àvia venia amb tota la intenció de donar a conèixer la realitat que viuen les que, com ella, prenen cura dels nets, donat que els pares no disposen de temps i han de guanyar-se la vida amb horaris poc conciliadors amb les necessitats dels infant. Goig i esforç donant-se les mans, la possibilitat de generar

cercles d'Àvies per fer menys feixuga aquesta tasca va quedar dibuixada com a nova possibilitat.

I una de les participants més joves va aportar una visió en moviment: sentia que aprenia de els dones més grans que ella, i de la mare i l'àvia, però alhora constatava que elles també aprenien del que la seva joventut els aportava, amb perspectives, visions i valors actualitzats. Per tant, l'aprenentatge i l'enriquiment entre generacions esdevenia un fet que interrelacionava les diferents etapes de la vida, de manera ben clara.

Una de les dinàmiques proposades en aquest taller va permetre fer evident la rapidesa amb la qual solem trobar elements que no ens agraden de nosaltres mateixes, i el fet que no tothom té facilitat a l'hora de trobar aspectes que li agraden de si mateixa, dels quals n'està satisfeta. Algunes llistaven elements que tenien a veure amb la relació amb els demés, amb la cura dels demés, enlloc de dirigir la mirada cap a elles mateixes. Va sorgir la reflexió sobre com estem acostumades a mirar enfora i com això ens fragilitza. Quan dipositem el nostre valor en mans alienes, ens convertim en éssers dependents, i l'assertivitat sembla una missió impossible. Algunes així ho vivien.

La falta d'autovaloració ajustada, ni per excés ni per defecte, també la varem trobar relacionada amb nivells d'exigència personal desmesurats. El patiment de la superwoman va aparèixer en diverses participants, algunes varen poder reconèixer com s'exigien una perfecció inhumana.

La gestió dels límits, saber dir prou, saber dir no, saber agafar-se temps per a una mateixa, adonar-se que no podem estar donant constantment i no omplir el nostre interior, varen ser punts compartits per moltes. És així com, davant un enunciat que descrivia una jornada laboral impossible, i davant la formulació: és impossible trobar temps per a una, o trobar temps per a participar en un cercle de dones, es va desencadenar plenament el fenomen que s'havia anat posant en marxa progressivament, és a dir, com una dona pot fer de mirall a una altra i posar moviment allà on una està bloquejada i no veu sortida. "Si tant impossible és, com és que has pogut venir al taller" "Venir al taller ja és un espai per a tu" "A la teva edat jo també estava com tu" "Ara tot és diferent" "Jo vaig decidir que m'agafava una tarda per a mi i ho vaig organitzar tot, canguros, marit, per preservar aquest espai per a mi que em regenerava".

La força de la paraula en els cercles de dones va associada al fet de parlar en primera persona. No es tracta de donar consells o de donar les solucions, de posar-se ne la posició de qui té la raó o sap el que més convé a una altra. Ningú no té la veritat sobre l'altra, i tothom té a dintre seu una part que sap millor que ningú què és el que ens cal. Compartir experiències a partir d'allò que ens ressona a partir del que l'altra viu i diu, compartir aquestes experiències, permet que s'obrin nous horitzons a totes.

Va quedar clar com aquest caleidoscopi de miralls de dones que ens reflecteixen des de perspectives que soles no assoliríem mai, es transforma en un estímul, en un motor de transformació, de progressió cap a una més gran consciència de que podem sortir de la impotència de la víctima i podem agafar les regnes de la nostra vida.

També ens ajuden a relativitzar i a desdramatitzar allò que fins a aquell moment era tant punyent. Sentir el recolzament d'altres dones, i la viabilitat de les seves experiències diverses, dona un nou impuls a l'hora de sortir al carrer i agafar la vida amb les pròpies mans, amb la pròpia veu. Posar les diverses vivències vinculades a les diferents edats les teixeix en un tapís universal del qual totes formem part.

La cloenda del taller va tenir un caire festiu a l'hora que reivindicava el poder de generar per nosaltres mateixos moments de benestar: sigui el que sigui el que ens toca gestionar, no hi ha com posar-se a ballar per invocar l'alegria de viure, que només està esperant que la deixem circular pel nostre cos i per la nostra ànima.

Anna Maria Vidal

Setembre 2007